

ANSKAFFNING AV FLYGMATERIEL

Årets statsverksproposition upptog ifråga om anslag till anskaffning av flygmateriel endast ett reservationsanslag om 945 mkr. Departementschefen motiverade detta med att han först ville avvakta den utredning han beordrat flygförvaltningen göra beträffande kostnadsutvecklingen för System 37. Detta tillvägagångssätt från departementets sida är förståeligt med hänsyn till att Viggen med sina tre versioner är det största projektet hittills inom försvaret såväl tids- som kostnadsmässigt.

Den 27 januari inlämnades den begärda utredningen och den 7 april lades den slutliga propositionen (136/64) fram för riksdagen. Den erbjuder en högintressant läsning. Det är första gången som hela projektet System 37 redovisas kostnadsmässigt. I detta sammanhang säger statsrådet; "I olika sammanhang har ifrågasatts om vi bör fortsätta att utveckla flygplan inom landet. Man tvekar bland annat med hänsyn till att endast små serier är aktuella för tillverkning. Självfallet kan många olika aspekter läggas på detta spörsmål. I detta sammanhang vill jag endast uppehålla mig vid kostnadsfaktorn. Även om konkurrenssituationen ej föreligger inom landet synes det som vi lyckas utveckla och tillverka en billigare produkt än vad köp utifrån skulle innebära."

Flygförvaltningens utredning omfattar bl a en jämförelse mellan Viggen och de utländska system som kan tänkas motsvara System 37. Även denna jämförelse visar att vi följer rätt linje när vi väljer att tillverka våra flygplan inom landet. Genom att vi har en internationellt sett mycket högtstående teknisk industri och forskning kan vi hålla jämna steg med utlandet. Den ger oss möjlighet att välja den bästa lösningen till det billigaste priset. Den ger oss också möjligheten att avgöra när vi skall tillverka vissa detaljer själv eller köpa dem utifrån. I det senare fallet har vi sådana kunskaper att vi kan köpa det som bäst passar oss. Om vi tvingas köpa hela system i utlandet måste man alltid räkna med att stora kostnader tillkommer för anpassning av detta till svenska förhållanden. Risken finns också att man inte får den kapacitet på materielen, som man vill ha eller att man tvingas betala för en onödig överkapacitet. Genom att vi själva tillverkar vår materiel kan vi från första ritstreck anpassa den till våra behov och integrera den med, i det aktuella fallet, vårt bassystem, vårt underhållssystem och vårt stridsledningssystem.

Utöver dessa militära och ekonomiska fördelar medför en inhemsk tillverkning en stabil sysselsättning för vår industri och en mängd erfarenheter som industrierna kan tillgodogöra sig på andra områden bl a på exportmarknaden. Statsrådet understryker dessa

synpunkter och säger i propositionen "Ytterligare en faktor som enligt min mening förtjänar att beaktas i förevarande sammanhang är de fördelar som är förknippade med att vi inom landet har en konkurrenskraftig, kvalitativt högtstående flygindustri. Härigenom blir vi mindre beroende av utlandet vid val av såväl flygplan som annan militär materiel. Det torde också vara så att den - även internationellt sett - höga tekniska nivå som svensk flygindustri uppnått skapar respekt och good-will för svensk teknik utomlands."

Departementschefen för även fram sin uppfattning om det bemannade stridsflygplanets framtid med följande ord "En fråga som enligt min mening har avgörande betydelse i detta sammanhang är om stridsflygplan överhuvudtaget kommer att anskaffas i framtiden. - - - - När det däremot gäller framtida förnyelse av jaktflygplan och med mark- och sjöstridskrafter direktsamverkande attackflygplan ger utvecklingen utomlands ej stöd för antagandet, att dessa flygplan kan komma att ersättas med enbart robotar. Ett flertal nya typer av flygplan utvecklas såväl i Väst som i Öst för luftförsvars- och attackuppgifter. I de fall robotar för nämnda uppgifter tillföres organisationen bör de snarare betraktas som komplement till än som ersättning för flygplan."

Dessa uttalanden sammanfaller helt med den uppfattning flygvapnet alltid hävdad. Roboten kan i vårt försvar med nuvarande uppgifter aldrig bli annat än ett komplement till det bemannade flygplanet. Det är glädjande att denna uppfattning så helt och entydigt nu uttalats i en regeringsproposition.

